

Muistio Suomen meriarkeologisen seuran ja Museoviraston yhteistyöstä 2025

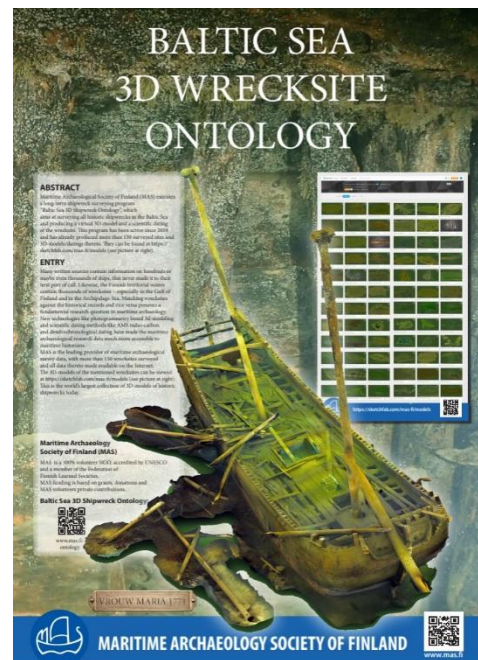
Suomen meriarkeologinen seura (MAS) on poikkeuksellisen aktiivinen Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan (TSV) jäsenseura ja Suomen ainoa UNESCO:n akreditoima tieteellinen seura. MAS on koko 2020-luvun vastannut valtaosasta Suomessa vuosittain tehtävästä meriarkeologisesta kenttätutkimuksesta. Seura isännöi meriarkeologian arvostetuinta maailmankonferenssia Helsingissä 2022 (IKUWA7). Kesällä 2024 seura avasi ensimmäisen oman näyttelyn Nötössä, johon mm. ministeri Adlerkreutz kävi tutustumassa. Keväällä 2025 MAS sai Alfred Kordelinin säätiön TSV:n Tiedepalkinnon sekä Euroopan Komission kulttuuriperintö- eli Europa Nostra palkinnon*. Meriarkeologiseen seuraan kuuluu reilu 200 henkilöjäsentä ja useita yhteisöjäseniä. MAS on yleishyödyllinen yhdistys, jolla on verottajan nimeämispäätös yhteisöverovähennyksiä varten sekä poliisin keräyslupa.

Meriarkeologisen seuran perustamisesta tulee ensi syksynä kuluneeksi 30 vuotta, mutta seuran toiminnan juuret ulottuvat jo 60-luvun alkuun. Meriarkeologia on Suomessa aina nojannut vahvasti vapaaehtoisten sukeltajien talkootyöhön kenttätöiden toimintaympäristön haastavuuden takia. 2010-luvun loppupuolelta alkaen MAS:n rooli niin alan kenttätöiden kuin tapahtumienkin järjestäjänä on korostunut entisestään ja seuran tekemä perustutkimus (Baltic Sea 3D Wrecksite Ontology) on saavuttanut myös kansainvälistä huomiota mm. UNESCO:ssa. Euroopan Komission kulttuuriperintö- eli Europa Nostra palkintokin* liittyy juuri ontologiatutkimuksen tuloksiin.

Saamastamme huomiosta on jo nyt seurannut paljon kansainvälisiä yhteydenottoja tutkimusaineistojemme hyödyntämiseksi jatkotutkimuksissa sekä koulutus- ja tutkimusyhteistyön tiivistämistä eri yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Lisäksi jo vuosia ajamamme ”hylkyakvaariohanke” on nyt Helsingin uuden Hernesaaren kaavan ansiosta nousemassa näkyvästi esille. Nämä kaikki asiat vaikuttavat myös yhteistyöhön Museoviraston kanssa, jonka vuoksi tämä muistio on laadittu ja 14.4.2025 pidetään johtoryhmiemme yhteinen tapaaminen.

1. Itämeren hylkyjen 3D Ontologia

MAS:n tekemä alan ”perustutkimus” eli hylkyjen sijainnin selvittäminen, hylkykohteiden 3D-mallintaminen ”in-situ” ja alustava, pääasiassa luonnontieteellinen ajoittaminen, on seuramme ja Museoviraston pääasiallinen yhteistyömuoto, jossa vaihdamme tietoja melkein päivittäin. Tämä on mielestämme myös yhteistyömme tärkein muoto, koska valtaosa tunnetuista vedenalaiskohteista on vielä tarkastamatta. Muinaisjäännösrekisterissä on tällä hetkellä 2469 vedenalaista kohdetta, joista kiinteitä muinaisjäännöksiä on 788 eli vajaa kolmannes.

Ontologiatutkimuksen posterit ISBSA17:ssä, jossa Minna Koivikko esitteli sitä.

*julkistetaan 12.6.2025

www.mas.fi | mas@mas.fi | [Signal-ryhmä](#)

www.facebook.com/meriarkeologia

<https://www.linkedin.com/company/maritime-archaeological-society-of-finland/>

Muistio Suomen meriarkeologisen seuran ja Museoviraston yhteistyöstä 2025

Mahdollisia muinaisjäännöksiä, havaintokohteita tms. on 1278 kpl. Ontologiatutkimuksen yhteydessä keräämämme lähdeaineisto eli kuvamateriaali sekä niistä muodostettu historiallisten hylkyjen 3D-mallien kokoelma lienee lajissaan maailman kattavin – nyt jo [yli 200 tutkittua hylkyä](#). Eri konferensseissa ja seminaareissa pitämämme esitykset ontologiatutkimuksestamme ovat viimeisten puolen vuoden aikana poikineet mm. seuraavat jatkotutkimushankkeet:

- Minna Koivikon ”Veteen Vajonneet” ja ruotsalaisen Niklas Erikssonin ”Lost Fleet” tutkimuksiin ns. Porkkalan ”Uunihyllyn” (MV#1183) identiteetin selvittäminen ja julkaiseminen ([hyllyn tutkimuskotisivu](#)).
- James Fowlerin ”18th Century Naval Cannons Broken in Battle” tutkimuksen mahdollistaminen Kronprins Gustav Adolfin hyllyllä, jossa [3D-mallimme](#) perusteella näyttäisi olevan useita haljenneita tykkejä.
- David Cleasbyn johdolla tehdyt [Hamnholmarnan hyllyn](#) koekaivaukset. Hylky on alustavasti ajoitettu sydänkeskiajalle 1200-luvun alkupuolelle ja siinä on eräitä uniikkeja piirteitä.
- Eero Saarisen ”muinaiskahvien” genomien selvittäminen hylkylöytöjen avulla
- Useita kiinnostavia kohteita East Carolinan ja Helsingin yliopistojen yhteiselle [koulutus- ja kenttätöleirille](#) Porkkalassa 09/2025.

2. Kansainvälinen koulutus- ja kenttätöleiri

Yksi kuluvan vuoden suurimpia ponnistuksia tulee olemaan meriarkeologisten kenttätöiden koulutus- ja hylkytutkimusleirin ([field school](#)) järjestäminen East Carolina Universityn (ECU) ja Helsingin Yliopiston (HY) sekä Turun Yliopiston (UTU) meriarkeologian opiskelijoille Porkkalan saaristossa 1.-21.9.2025. Leirille odotetaan kaiken kaikkiaan jopa 15-16 meriarkeologian maisteriopiskelijaa. Opetuksesta vastaavat ECU:n kolme professoria ja turvallisuudesta ECU:n sukellustyönjohtaja. Opetus seuraa lähes globaaliksi standardiksi muodostunutta [NAS-ohjelmaa](#).

ECU on valmistuneiden opiskelijoiden määrällä mitattuna maailman kolmanneksi suurin ”meriarkeologiayliopisto”, joka on nyt alustavasti sitoutunut järjestämään vuosien 2025-27 kenttätöleiriä ja tutkimusleirinsä Suomessa, yhdessä HY:n meriarkeologian oppituolin kanssa. MAS huolehtii leirin järjestelystä niin ECU:n kuin HY:n ja UTU:nkin osalta sekä fasilitoi myös itse kenttätöleiristä ja vedeanalaisia koekai-vauksia.

Maritime Archaeology Institute

Maritime Archaeology Field School 2025 in Porkkala, Finland

This web page is the working repository of the Maritime Archaeology Field School 2025 in Porkkala, Finland. The Field School is facilitated by the Maritime Archaeological Society of Finland (MAS-FI) for the Universities of East Carolina (ECU) and Helsinki (UH) also in close co-operation with the Finnish Heritage Agency (PHA). The Field School will take place between the 1st and 21st of September 2025. Its base-camp is in the "Porkkalan Laitteistus" i.e. **Camp Porkkala** and the official language is English. When we are out to the sea MAS Ropship DSV Stella will be our home-base for the day.

The Field School will teach and research the holistic **maritime archaeological landscape** of Porkkala peninsula from underwater, ashore and on land. Primary research questions include: previously unresearched shipwrecks, as well as the potential location(s) of the Porkkala port and village during late iron age and medieval times. The existing archaeological inventory of the area is mostly superficial. Hence the maritime archaeological assessment and interpretation of previously identified sites is an important role too. Weekend visits to Estonia, Suomenlinna and other significant maritime cultural historical sites are included in the program. All field work is done on actual sites "learning by doing" under the supervision of ECU and UH academics.

Contact person for all external inquiries is Markku Luoto, contact details below.

				
Lynn Harris Professor tel:+1 252 328 1987 lharris@ecu.edu	David Stewart Associate Professor tel:+1 252 328 1128 dstewart@ecu.edu	Eric Oakley Assistant Professor tel:+1 252 328 1021 eoakley@ecu.edu	David Cleasby Maritime Archaeologist tel:+358 40 183 9530 arkeologia@mas.fi	Markku Luoto Chairman of MAS tel:+358 40 844 9211 puhoymp@mas.fi

Instituutin Field School [kotisivu](#)

www.mas.fi | mas@mas.fi | [Signal-ryhmä](#)

www.facebook.com/meriarkeologia

<https://www.linkedin.com/company/maritime-archaeological-society-of-finland/>

Muistio Suomen meriarkeologisen seuran ja Museoviraston yhteistyöstä 2025

MAS:n tavoitteena on saada ECU sitoutumaan monivuotiseen tutkimus- ja koulutusyhteistyöhön Suomessa – ehkä jopa liittymään käynnistymässä olevaan Meriarkeologiseen Instituuttiimme, jonka avulla toivomme saavamme ulkomaisia investointeja ja resursseja **yhä nopeammin tuhoutuvan** vedenalaisen kulttuuriperintömme tutkimiseen ja turvaamiseen jälkipolville.

Museovirastolla on tässäkin keskeinen rooli lupaviranomaisena, koulutuskumppanina (lainsäädäntö) sekä laadunvalvojana (raportointi). 2025 on meille ”näytön paikka” eli jatko riippuu onnistumisestamme, mutta tois-taiseksi olemme saaneet hyvin positiivista palautetta järjestelyistä.

3. Meriarkeologinen näyttely Suomenlinnassa

Näyttelytiimi ja yleisöä Nötön näyttelyn avajaisissa

MAS aloitti oman [näyttelytoimintansa](#) kesällä 2024 Nötön vanhan koulun galleriassa. Vaikka kyseessä oli eräänlainen kenraaliharjoitus Suomenlinnan vanhassa lentokonetehtaassa kesällä 2025 pidettävää näyttelyä varten, tutustuivat monet Saaristomerellä kesälomaansa viettäneet kansalaiset näyttelyyn, joka sai paljon positiivista palautetta. Myös ministeri Adlercreutz seurueineen oli tutustunut näyttelyyn ja jättänyt kannustavan merkintänsä vieraskirjaan.

Kesän 2025 näyttely Suomen suosituimmassa turistikoh-teessa vaatii kuitenkin jo huomattavasti suurempaa pa-nostusta ja valmistautumista. MAS:n tarkoituksena on rekrytoida ainakin yksi seuran vapaaehtoinen sukeltaja paikan päälle kertomaan omakohtaisia kokemuksia kent-tätyöleireiltä ja tutkimusmatkoilta jokaisena näyttelyn aukiolopäivänä.

Näyttely toteutetaan yhteistyössä Suomenlinnan Hoito-kunnan, Ehrensvärd-seuran, Viaporin Telakan ja Minna Koivikon ”Veteen Vajonneet” -projektin kanssa eli yhteis-työ Museoviraston kanssa on tässäkin vahvasti mukana.

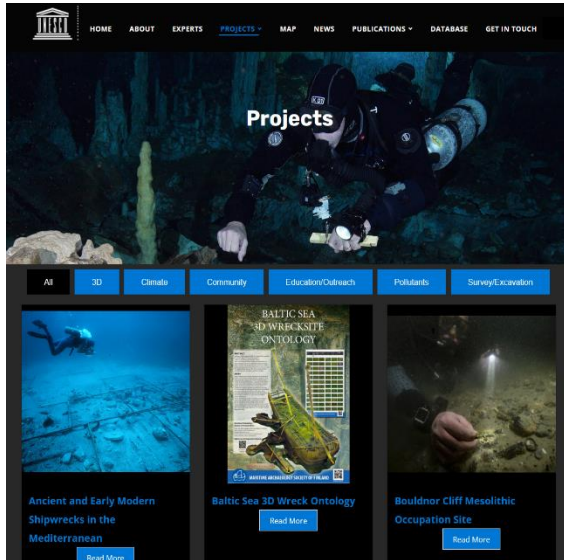
Helsingin Sataman kanssa neuvotellaan näyttelystä 2026.

Muistio Suomen meriarkeologisen seuran ja Museoviraston yhteistyöstä 2025

4. UNESCO:n tutkimustoiminnan laajentuminen Itämerelle

MAS:n Ontologiatutkimus UNESCO:n [sivuilla](#)

UNESCO:n vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelun puitesopimuksen konventiolla on myös meriarkeologista tutkimustoimintaa, joka on mm. Välimeren alueella koettujen turhautumisten takia on ensi kertaa laajentumassa Itämerelle. Seuramme ”Baltic Sea 3D Wrecksite Ontology” -hanke on ensimmäisenä Itämeren alueen tutkimushankkeena nostettu konvention NGO-komitean projektiksi. Lisäksi MAS:ia on pyydetty mukaan ”syvän Itämeren” hylkyjen tutkimushankkeeseen, joka alkaa Puolan vesiltä. Ilman konvention kansallista ratifiointia, alueellamme sijaitsevat hylät jäävät UNESCO:n johtamien tutkimusten ulkopuolelle, eikä UNESCO palkkaa suomalaisia tutkijoita hankkeisiin. **Näin ollen olisi ensiarvoisen tärkeää, että Museovirastokin painostaisi OKM:n Muinaismuistolain uudistustyön tekijöitä sisällyttämään UNESCO:n 2001 konvention sopimuksen ratifioinnin ko. lakiuudistukseen.**

5. Euroopan Komission Europa Nostra -palkinnon vaikutukset

Euroopan Komission ”Europa Nostra”-ohjelman logo

Saimme muutama päivä sitten tiedon, että MAS on saanut Euroopan kulttuuriperintöpalkinnon eli Europa Nostra Grand Prix -palkinnon ”kansalaistoiminnassa ja tietoisuuden lisäämisessä”. Palkinto julkistetaan 12. kesäkuuta ja luovutetaan 13. lokakuuta.

Palkintoon kuuluu pronssinen plakaatti, joka tulisi kiinnittää näkyvälle paikalle ja sen paljastamiseksi pitäisi järjestää arvokas tilaisuus, johon tulisi komission ”korkeita” edustajia kuten esimerkiksi Cecilia Bartoli, President of Europa Nostra, ja Glenn Micallef, European Commissioner for Intergenerational Fairness, Youth, Culture and Sport. Tilaisuus tulisi järjestää 21. 6. - 15. 11. 2025.

MAS:lla ei ole muuta sen toimintaan liittyvää kiinteistöä, kun Tieteiden Talo, joka lienee Senaatti Oy:n omistama ja **Museoviraston valvonnassa esimerkiksi tällaisten kylttien kiinnittämisen osalta**. Juhlan järjestämisessä ja tiedottamisessa seuramme tarvitsee apua. Olemme informoineet asiasta niin kulttuuri- kuin ulkoministeriä avustajineen sekä Euroopan Komission Suomen edustustoa.

www.mas.fi | mas@mas.fi | [Signal-ryhmä](#)

www.facebook.com/meriarkeologia

<https://www.linkedin.com/company/maritime-archaeological-society-of-finland/>

Muistio Suomen meriarkeologisen seuran ja Museoviraston yhteistyöstä 2025

6. (Meri)Arkeologisen tutkimustoiminnan pullonkaulojen poistaminen

Viimeisten seitsemän vuoden aikana olemme havainneet, että (meri)arkeologian alalla on muutama asia, jotka hidastavat tai jopa estävät kulttuuriperinnön tutkimusta. Ehdotamme yhteistyötä näiden esteiden purkamiseksi.

- 1) **Konservoinnin kalleus** selkeästi rajoittaa tutkimustoimintaa. Museovirastolla on alan parhaat tilat ja välineet esimerkiksi vettyneiden esineiden konservointiin. Konservoinnin hinta, joka pienillekin esineille tuntuu lähtevän 10 000 eurosta ylöspäin, nostaa tutkimuskaivausten kulut tyyppillisten kolmannen sektorin rahoittajien ulottumattomiin. Näiden rahoittajien koko tutkimushankkeille osoittamien rahoitusten ollessa tyyppillisesti tuhansia tai joitakin kymmeniä tuhansia euroja. Kasvattamalla virkatyönä tehtävän konservoinnin määrää ja tarjoamalla sitä tasapuolisesti niin yliopistojen kuin tieteellisten seurojenkin käyttöön, voitaisiin moninkertaistaa tutkimuskaivausten ja niistä seuraavien tieteellisten julkaisuiden määrää.

Museovirasto, yliopistojen arkeologian oppituolet sekä alan tieteelliset seurat voisivat yhdessä ajaa tällaista "katalyyttipanostusta" kulttuuriperinnön tutkimukseen seuraavaan hallitusohjelmaan.

- 2) **Henkilökeskeisyys** puolestaan heikentää tutkimuksen määrän lisäksi sen laatua. Puhumattakaan, että 2000-luvulla auktoriteettipohjaista argumentaatiota pidetään valtaosassa tieteitä ja monissa taiteissakin virheenä eikä tavoitteena. Yhteiskuntamme on kansainvälisen vuorovaikutuksen lisääntyessä selvästi kääntymässä koulutusyhteiskunnasta osaamisyhteiskuntaan ja yksilösuorituksista joukkoistamiseen, kuten luonnontieteissä on tapahtunut jo viime vuosituhanella. Suomessa VTT on tästä hyvä esimerkki: ani harva osaa nimetä yhtään VTT:n tutkijaa, mutta pitää silti tutkimuslaitoksen tuloksia luotettavina, koska isossa organisaatiossa on aina enemmän resursseja paitsi tekemiseen – niin erityisesti laadunvalvontaan.

Museovirasto ja MAS sekä "maapuolen" vastaavat toimijat voisiva yhdessä tarkastella arkeologisten kenttätöiden laatuohjetta ja tutkimuslupa/raportointi-prosesseja joukkoistamisen näkökulmasta.

- 3) **Hylkykohteiden "sulkeminen" kajoamattomalta tutkimukselta** ja vertaisarvioinnilta ei sekään ole enää tätä päivää. Ymmärrämme, että antikvaarisesti arvokkaita kohteita suojellaan virkistysuskeltamiselta, jossa kokemattomat vierailijat saattaisivat vahingoittaa hylkyjä tai antiikkivarkaat viedä esineitä. Tosin, kuten MAS:n hankkimat todisteet osoittavat, viimeainitut eivät rajoituksista välitä. On kuitenkin kestävämpiä, ettei Meriarkeologinen seura ole saanut tutkimus- ja vierailulupia kajoamattomaan toimintaan näille kohteille, vaikka seuramme on alan ainoa instituutio, jolle ei vahinkoja ole sattunut. Monilla vapaaehtoisillamme on enemmän kokemusta ja taitoa kohteilla toimimisesta kuin alan ammattilaisilla tai viranomaisilla. Pahimmillaan sijaiskärsijöiksi joutuvat esimerkiksi väitöskirjatutkijat, joiden työn hyväksyminen voi jäädä kiinni siitä, ettei vertaisarviointia ole voitu suorittaa in situ.

Museovirasto ja MAS voisivat yhdessä laatia toiminta- ja laatuohjeen ns. rajoituskohteiden kajoamattomaan tutkimukseen ja vierailuihin, kuten esimerkiksi Ruotsissa on tehty.

www.mas.fi | mas@mas.fi | [Signal-ryhmä](#)

www.facebook.com/meriarkeologia

<https://www.linkedin.com/company/maritime-archaeological-society-of-finland/>

Muistio Suomen meriarkeologisen seuran ja Museoviraston yhteistyöstä 2025

7. Hylkyakvaarion ja meriarkeologisen instituutin perustaminen

Vuosikymmenien odotuksen jälkeen Helsingin kaupunki on vihdoinkin kaavoittanut tilaa hylkyakvaariolle ja merelliselle toimintakeskukselle. Meriarkeologinen seura kutsuu Itämeren kulttuuriperintöön, meriteollisuuteen, virkistyskäyttöön ja suojeluun liittyviä tahoja mukaan perustamaan Itämeren Instituutin Hylkyakvaariota.

Kaavan tavoitteena on mahdollistaa Hernesaaren kärkeen vetovoimaisen kulttuurirakennuksen toteutuminen. Suunnittelun yhteydessä on tunnistettu paikan symbolinen merkitys Helsingin niemen eteläisempänä kärkenä. Museo tai vesiturheilutoiminto täydentäisi sopivalla tavalla alueen palveluita. Jatkosuunnittelun yhteydessä kortteliin pyritään valikoimaan hanke, joka toisi toiminnallaan lisäarvoa Helsingille ja jolla olisi kansainvälistä merkittävyyttä. (Ote kaavaehdotuksen HEL 2022-011472 tontin 20866 selitteestä)

Suomen meriarkeologinen seura on jo vuosikymmeniä edistänyt hylkyakvaarioidea **”vetovoimaisena kulttuurirakennuksena”** ja hankkeena, **”joka toisi toiminnallaan lisäarvoa Helsingille ja jolla olisi kansainvälistä merkittävyyttä”**. Olemme perehtyneet verrokkikohteisiin, niiden kustannusrakenteisiin ja ansaintamalleihin sekä kaupunki- ja kansantaloudelliseen vaikuttavuuteen. Selvitysten tuloksena pidämme realistisena arviota, että Helsingin Hylkyakvaario voisi olla kansainvälisen mittakaavan elämys- ja kulttuurimatkailukohde. Lisäksi se olisi Pohjois-Euroopan merellisen historian sekä kansainvälisten kauppa- ja kulttuurisuhteiden historian johtava tutkimusinstituutti. Hylkyakvaarion ja sille sisältöä tuottavan instituutin perustaminen, kuten myös niiden toiminnan jatkuvuuden varmistaminen vaativat niin julkisen kuin yksityisen sekä kolmannen sektorin yhteistyötä näinä haastavina aikoina.

www.mas.fi | mas@mas.fi | [Signal-ryhmä](#)

www.facebook.com/meriarkeologia

<https://www.linkedin.com/company/maritime-archaeological-society-of-finland/>

Muistio Suomen meriarkeologisen seuran ja Museoviraston yhteistyöstä 2025

Meriarkeologinen seura on edistänyt Vrouw Marian hylyn ja hylkyakvaarion ympärille keskittyvää "Itämeren Heureka"-tyylistä merellistä toimintakeskusta jo 90-luvulta saakka. **Kaupungin alustavien selvitysten mukaan ehdottamamme hylkyakvaario ja merellinen toimintakeskus on kaupunkitaloudellisesti kannattavasta näkökulmasta uskottavin hanke-ehdotus tähän mennessä.**

Kaava on toki vasta ensimmäinen askel. Tontin käytöstä käytäneen ideakilpailu, jollemme onnistu vakuuttamaan päättäjiä sekä muita sidosryhmiä hylkyakvaarioidean ylivoimaisuudesta. Tätä varten tavoittelemme nyt hylkyakvaarion perustajakonsortion keskeisiä rahoittajia, että voisimme alustavasti mainita joitain nimiä, kun asia tulee julkiseksi touko-kesäkuussa 2025.

Helsingin kaavapäätöksen myötä Suomessa olisi nyt ainutlaatuinen tilaisuus nostaa täydessä lastissa olevan historiallisen

kauppa-alueen lähes täydellisesti säilynyt hylky akvaarioon, jossa hylkyä ja ennen kaikkea sen lastia tutkittaisiin päivittäin yleisöä osallistaen. Hylkyakvaario olisi kansainvälisesti kiinnostava ympärivuotinen vierailukohde niin koululaisryhmille kuin elämys- ja kulttuurimatkailejoillekin.

Itämeren Instituutin Hylkyakvaario olisi vierailijan näkökulmasta lähempänä Heurekan tiedekeskusta kuin museota. Pääosassa ei olisi hylky tai edes sen lasti, vaan niitä tutkivat meriarkeologit ja vapaaehtoiset sukeltajat. Esimerkiksi Vrouw Marian hylyn pääakvaarion lisäksi tilaan tulisi muita pienempiä akvaarioita löytöjen konservointia varten. Lisäksi tilaan tulisi ainutlaatuisia elämyksiä tarjoavia toimintoja kuten sukellusvenesimulaattori, Itämerivirta tai tila virtuaalisille hylkysukelluksille. Kesäkaudella rakennuksessa olisi tiloja ja toimintaa myös erilaisia vesiturheilulajeja kuten purjehdusta tai virkistystoimintaa kuten wake-boardingia varten.

Tavoitteenamme on kerätä Itämeren Instituutin ja sen hylkyakvaarion tueksi riittävästi yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin toimijoita niin, ettei instituutin ja akvaarion toiminta pitkällä tähtäimellä olisi vain julkisen rahoituksen ja kertaluontoisten rahoittajien varassa. Elinkaarimallilla tapahtuvaa hylkyakvaarion rakennuttamista ja instituutin toiminnan käynnistämistä tutkitaan tarkoin konsortion ja Helsingin kaupungin kesken.

Hankesuunnitelman tarkentamisen kannalta olisi syytä pohtia, olisiko Museovirastolla tässäkin hankkeessa muuta kuin lupaviranomaisen roolia?

www.mas.fi | mas@mas.fi | [Signal-ryhmä](#)

www.facebook.com/meriarkeologia

<https://www.linkedin.com/company/maritime-archaeological-society-of-finland/>

Al:n avulla toteutettuja visioita
Hylkyakvaariosta ja sen sisällöstä